

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

Кафедра східної філології

Курсова робота
з арабської філології

на тему:

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМИ В ТЕКСТАХ СУЧАСНИХ ЗМІ

АРАБОМОВНИХ КРАЇН

Студентки групи Ар 11-22

факультету східної і слов'янської філології денної
форми здобуття освіти

Освітньої програми: Арабська мова і література та
переклад включно, друга східна мова,
західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.060

Східні мови та літератури (переклад включно), перша –
арабська

Твердохліб Влади Вячеславівни

Науковий керівник: к. філол. н., доц. Бастун Микола
Володимирович

Національна шкала

Кількість балів

Оцінка ЄКТС

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	5
ТЕОРЕТИЧНА СКЛАДОВА ПОНЯТТЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ	5
1.1 Поняття інтернаціоналізмів	5
1.2 Класифікація інтернаціоналізмів	6
1.3 Інтернаціональна лексика в арабській мові	6
1.4 Роль інтернаціоналізмів у мас-медіа арабомовних країн	8
Висновки до Розділу 1	8
РОЗДІЛ 2	10
АНАЛІЗ ТЕКСТІВ СУЧАСНИХ ЗМІ	10
2.1 Дослідження наукової статті з «Аль-Джазіри»	10
2.2 Аналіз статті про культуру з «Аль-Джазіри»	11
2.3 Аналіз політичної статті з «Аль-Джазіри»	13
Висновки до розділу 2	15
ВИСНОВКИ	17
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	19
АНОТАЦІЯ	20
ДОДАТКИ	21
Додаток 1	21
Додаток 2	22
Додаток 3	23

ВСТУП

Разом зі швидким розвитком технологій, глобалізацією та зростаючою міжкультурною комунікацією в арабській мові з'являється все більша кількість іншомовних запозичень та інтернаціоналізмів.

Інтернаціоналізми в арабській мові є своєрідними і мають свої особливості, якщо порівнювати з іншими мовами. Деякі з них випливають з унікальності та своєрідності арабської мови та культурного фону. Розуміння цих особливостей може допомогти краще оцінити їхній вплив на мовну систему та культурний контекст, а також розробити потрібні стратегії їхнього використання та адаптації.

Сучасна глобалізована культурна та мовна сцена демонструє величезне різноманіття впливів та перетинів між мовами. Однією з яскравих прояв цього є використання інтернаціоналізмів, тобто словесних одиниць, що перейшли з однієї мови до іншої з мінімальними змінами у формі та значенні. Вивчення інтернаціоналізмів в текстах сучасних арабських ЗМІ (засобів масової інформації) стає актуальною задачею, оскільки це дає змогу краще розуміти процеси міжкультурного взаємодії та впливу національних та міжнародних факторів на мову. У цій роботі ми розглянули загальну сутність інтернаціоналізмів, їхню роль у мовній еволюції та значення для розуміння сучасного арабського медіа-простору.

Актуальність

Зважаючи на динамічний характер міжнародних відносин, глобалізацію та розвиток комунікаційних технологій, тема інтернаціоналізмів в арабській мові має велике значення в сучасному світі. Вивчення цієї теми дозволяє виявити вплив різних культур на арабську мову, розглянути процеси культурної взаємодії та адаптації лексичних структур.

Зі збільшенням контактів між арабомовними країнами та іншими культурами міжнародні мови активно використовуються в мовній практиці. Це створює нові виклики для лексикографії та лінгвістичного аналізу, вимагаючи розуміння механізмів запозичення та адаптації з інших мов.

Інтернаціоналізм у сферах інформаційних технологій, медіа та науки набуває особливої актуальності в умовах стрімкого технологічного розвитку та наукових досягнень. Вони відображають транснаціональний характер сучасного світу і сприяють обміну знаннями та ідеями між культурами.

Розуміння та вивчення інтернаціоналістичної лексики в арабській мові має велике значення для нашого різноманітного світу, де мовна динаміка та культурні взаємозв'язки відіграють ключову роль у нашому спілкуванні та взаєморозумінні. Розкриття та осмислення цього аспекту дозволить нам глибше зануритися в історію, традиції та специфіку арабського світу, відкриваючи нові горизонти для взаємодії та співпраці. Таке дослідження не лише розширить наше знання про арабську культуру, а й допоможе нам краще розуміти сучасні тенденції та виклики, з якими ми зіштовхуємося у глобальному світі.

Мета

Метою даного дослідження є систематизація та аналіз інтернаціоналізмів в арабській мові на основі текстів арабських ЗМІ з метою виявлення їх походження, особливостей використання та впливу на мовну систему.

Об'єкт дослідження:

ЗМІ країн, де арабська мова є офіційною.

Предмет дослідження

Поняття, види та особливості використання інтернаціоналізмів та виразів в арабомовних ЗМІ.

Завдання

1. Проаналізувати основні концепції та підходи до вивчення інтернаціоналізмів у лінгвістиці.

2. Проаналізувати сучасні тенденції вживання інтернаціоналізмів в арабській мові з урахуванням впливу глобалізації та інформаційних технологій.

3. Проаналізувати роль інтернаціоналізмів в сучасній арабській культурі мас-медіа.

4. Порівняти роль інтернаціоналізмів в науковій, культурній та політичній журналістиці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНА СКЛАДОВА ПОНЯТТЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ

1.1 Поняття інтернаціоналізмів

Інтернаціоналізми є важливою складовою сучасної лінгвістики.

Інтернаціоналізм – слово або вислів, що належать до спільно етимологічного фонду ряду мов, близьких за походженням або історичною належністю до певної зони. Інтернаціоналізми є важливим джерелом спільної лексики та фразеології (особливо термінів) у мовах, де вони поширені. (Енциклопедія сучасної України)

Тобто, інтернаціоналізми – це слова чи вирази, які були запозиченні з однієї мови та використовуються в іншій, зазвичай без змін, або з їх мінімальною кількістю. Вони є важливою частиною багатьох мов світу, арабської також.

Термін "інтернаціоналізм" походить з латини. Слова "між" і "patio" означають "народ" або "нація". Термін був введений філософом-утилітаристом Джеремі Бентамом у 1780 році. Слово використовувалося для позначення міжнародного права (англ. international law) в його праці «Вступ до принципів моралі та законодавства». (Oxford Dictionary, 1989, с. 134).

Термін став особливо популярним наприкінці ІХХ століття та набув значного поширення у ХІХ столітті. Термін "інтернаціоналізм" використовувався для позначення політичних рухів, які прагнули до економічної та політичної співпраці між державами. (Енциклопедія історії України, 2005, с.521-522).

В лінгвістиці термін почали використовувати вже в ХХ столітті, хоча лінгвісти того часу вважали інтернаціоналізми радше запозиченнями, зазвичай греко-латинськими, і думали, що вони притаманні саме європейським мовам. Науковці і досі розходяться в трактуванні значення цього терміну, що робить проблему в трактуванні однією з основних для дослідника.

В.В. Прима (2012) називає інтернаціоналізми словами, які поширилися в багатьох мовах світу в результаті одночасного запозичення. Вона також розглядає інтернаціоналізми як особливий шар запозичень, що виник у результаті інтенсифікації взаємодії мов, зі зростаючою роллю культурних та економічних зв'язків між народами і націями, а також в умовах глобалізації. (с. 152).

Багато лінгвістів переконані, що, навпаки, інтернаціоналістичними можна вважати лише слова, що вживаються в неспоріднених мовах.

Але не кожне запозичення буде інтернаціоналізмом. Слово «клуня», взяте з балтійських мов, вважається запозиченням, але до інтернаціоналізмів його не можна зарахувати. Інтернаціоналізмами будуть вважатися тільки ті слова, що ввійшли до вжитку хоча б у трьох мовах.

Оскільки немає єдиного тлумачення терміну "інтернаціоналізм", варто визначити спільні риси для відокремлення інтернаціоналізмів від запозичень. Так, інтернаціоналізми:

- 1) мають спільну морфемну, синтаксичну конструкцію і спільне чи близьке значення;
- 2) присутні в багатьох мовах – як близькоспоріднених, так і далекоспоріднених;

3) не мають ані географічних, ані мовних кордонів, є словами, які зрозумілі на всіх континентах;

4) характеризуються омологічністю – міжмовна схожість одночасно в плані змісту та вираження (Фенюк, 2016, с. 2).

Також інтернаціоналізми слід відрізняти від екзотизмів, які означають явища, що не мають місця в життя носіїв мови–реципієнта. Такі терміни входять до мови–реципієнта у своєму оригінальному вигляді (фонетичне запозичення), рідше – у вигляді кальки.

Підсумовуючи вищенаведенне, можна зробити висновок, що інтернаціоналізми це слова, що вийшли з однієї мови та поширилися на декілька інших, зазнаючи мінімальних змін. Вони існують як і в близько-, так і в далекоспоріднених мовах та мають ідентичне, або дуже подібне значення.

Дослідники арабської мови вживають словосполучення «الكلمة العالمية» для позначення інтернаціоналізмів, що дослівно перекладається як «всесвітні слова».

1.2 Класифікація інтернаціоналізмів

Інтернаціональна лексика, яка включає в себе слова та вирази, що широко використовуються в різних мовах, може бути класифікована залежно від їхнього походження, структури та семантичних характеристик. Розглянемо детальніше основні типи інтернаціоналізмів згідно з класифікацією Корунця (2003):

1. Справжні інтернаціоналізми

Тобто слова, які радикально не змінюють своєї орфографічної чи звукової форми, або свого загально встановленого значення. Це лексичні одиниці, які мають приблизно однакове звучання чи правопис поряд з однаковим значенням (بيولوجيا – біологія). Головною ознакою справді міжнародної лексики, чи то окремого слова, чи то словосполучення, є семантична ексклюзивність. Іншими словами, лексична ідентичність та орфографічна схожість між словами оригіналу та перекладу залишаються незмінними як на лінгвістичному рівні (коли слова беруться окремо), так і на фонетичному (коли слова вживаються в тексті або мовленні) (С. 135-136)

2. Запозичені інтернаціоналізми (калька)

Вони мають спільні структурні форми (слова та словосполучення), але рідко зберігають схожість у написанні та звучанні. Ці інтернаціоналізми переважно представлені в різних наукових термінах і технічних поняттях (علم النفس (наука про себе) – психологія (з грецької: psyche – душа та logos – слово, вчення)) (С. 136-137).

3. Псевдоінтернаціоналізми

Це – лексичні одиниці, які мають ідентичне орфографічне та фонетичне оформлення, але зовсім інше значення ніж в інших мовах. Говорячи про слова цієї групи, перш за все маються на увазі багатозначні слова (С. 137-138). Тобто слово «دكتور» в українській мові може бути як і «доктор (наук)», так і «лікар».

Такий аналіз різних типів інтернаціоналізмів допомагає зрозуміти різноманітність та складність лексичного складу мови та її взаємозв'язок з іншими мовами у світі.

1.3 Інтернаціональна лексика в арабській мові

Арабська цивілізація зробила значний внесок у розвиток науки і мала величезне значення для кожної країни світу. У середні віки, коли арабський халіфат

вступив у "золотий вік" розвитку завдяки арабам, які зробили великі відкриття в техніці та науці, сільському господарстві, астрономії, математиці та військовій справі.

Арабський вплив поширюється і на сферу мови. Арабська мова давно збагатила мови світу (зокрема й українську) багатьма науковими термінами, такими як математика, астрономія, хімія, медицина тощо. Для іспанської мови арабська відіграла провідну роль у збагаченні її словникового запасу. Для турецької мови арабська була і залишається мовою науки, філософії та знань загалом (Шендрик, 2013, С. 3-5).

З аналізу слів арабського походження було виявлено, що більшість інтернаціональних слів належать до категорії іменників. Це пояснюється тим, що іменники, як відомо, легко асимілюються, тоді як арабська мова має складний процес асиміляції. Поява такої великої кількості арабських слів пояснюється свідченням зростаючого прямого впливу арабської мови та зростаючої кількості перекладів. Більшість міжнародних слів, що походять від арабської, досі існують і активно використовуються у повсякденному спілкуванні. Міжнародні слова арабського походження широко використовуються не тільки в арабській мові, але і в її діалектах (наприклад, леонський, андалузський, каталонський) (Сингаївська, 2013, с. 4).

З іншого боку, вона була задокументована величезною кількістю різних літературних творів протягом усього періоду свого тривалого розвитку, зазнавши швидких змін у своїй лексиці, тоді як її фонетика та граматики залишилися недоторканими.

Загальна кількість інтернаціональних слів з європейських мов в арабській мові невелика, але вона зростає. Причиною невеликої кількості таких слів у лексиці є те, що в арабській мові інтернаціональні слова поступово замінюються еквівалентами, заснованими на арабській етимології. Нові реалії спочатку представлені іноземними словами, які після тривалого пошуку замінюються їхніми арабськими еквівалентами. Однак може відбуватися і зворотний процес. Спочатку було запропоновано арабське слово, але воно не змогло закріпитися в арабській мові і було замінено інтернаціоналізмом (Ба Елаіан, 2017, с. 1).

Процес запозичення слів іншомовного походження в арабську мову тривав протягом усієї історії і триває досі. Сьогодні процес інтернаціональної мовної асиміляції особливо інтенсивний і значний у зв'язку з розвитком науки та інтенсифікацією міграційних процесів. Більшість інтернаціоналізмів виникають через необхідність називати нові явища, пов'язані з матеріальним і культурним розвитком. Проникнення інтернаціоналізмів в арабську мову зумовлене різноманітними контактами носіїв у сфері торгівлі, політики, науки, культури та мови, які відігравали провідну роль з давніх часів і залишаються важливими і сьогодні (Федина, 2002, с. 2).

Таким чином, протягом усього свого існування арабська мова збагачувала інші мови своєю лексикою та сама наповнювалась інтернаціоналізмами. Запозичення відбувалися безпосередньо з однієї мови в іншу або за допомогою мов-

посередників. Хоча не всі вони закріпилися в арабській мові, інтернаціоналізми є важливою складовою словникового запасу всіх мов, включно з арабською.

1.4 Роль інтернаціоналізмів у мас-медіа арабомовних країн

Інтернаціоналізми є важливими для арабомовних ЗМІ, оскільки вони відіграють важливу роль у міжнародному спілкуванні та обміні інформацією. Використання інтернаціоналізмів є стандартною практикою для багатьох арабськомовних телеканалів, радіостанцій, газет та інтернет-ресурсів.

По-перше, міжнародні мови полегшують розуміння та спілкування між аудиторією та міжнародними співрозмовниками. Використовуючи схожі слова в різних мовах, можна швидше та ефективніше передавати інформацію про світові події, наукові досягнення та культурні новини.

По-друге, інтернаціоналізми допомагають арабським медіа відповідати на виклики глобалізації та конкуренції на міжнародному інформаційному ринку. Використання таких термінів, як «اينترنت», «تلفزيون», допомагає продемонструвати сучасність і передовий характер арабських медіа та залучити аудиторію.

До того ж, інтернаціональна лексика допомагає арабським медіа дотримуватися міжнародних стандартів і норм комунікації. Її використання в телевізійних програмах, радіопередачах, газетних статтях та онлайн-виданнях створює сприятливі умови для взаєморозуміння та співпраці з іншими країнами та культурами.

Таким чином, інтернаціоналізми в арабомовних медіа відіграють важливу роль у забезпеченні доступу до глобальної інформації, сприянні міжнародному співробітництву та становленню арабської медіакультури на світовій арені.

Висновки до Розділу 1

Інтернаціоналізми є не лише важливою складовою сучасної лінгвістики, але й відображають процеси глибокої взаємодії та взаємовпливу між різними мовними та культурними спільнотами світу. Вони сприяють взаєморозумінню та взаємодії між людьми, які належать до різних країн і культур, і є невід'ємною частиною міжмовної комунікації. Термін "інтернаціоналізм" має давнє латинське коріння, і його еволюція від міжнародного права до лінгвістики відображає глибокі трансформації у світі мови та культури. Вивчення інтернаціоналізму стає важливим аспектом сучасної лінгвістики, оскільки він відображає не лише процес глобалізації, але й унікальні аспекти міжкультурного та культурного обміну. Для того, щоб стати інтернаціоналізмом, слово має відповідати певним критеріям, таким як спільність морфології та синтаксичної структури, а також присутність у різних мовах і культурах. Арабські мовознавці використовують спеціальні терміни, такі як "الكلمة العالمية", щоб підкреслити важливість інтернаціоналізму в контексті арабської мовної спільноти, що демонструє глибину і важливість впливу інтернаціоналізму в цій культурній спільноті.

Різноманітні класифікації інтернаціональної лексики дозволяють нам зрозуміти важливість її ролі та аспектів поширення в мовному просторі. Це важливо для розуміння лінгвістичних особливостей і культурних контекстів, у яких використовуються інтернаціоналізми. Вивчення різних типів інтернаціоналізмів дає змогу краще зрозуміти механізми поширення, використання та впливу інтернаціоналізмів у міжмовній та міжкультурній комунікації.

Арабська мова відіграє важливу роль у процесі міжмовного та культурного обміну. Арабська цивілізація зробила значний внесок у розвиток науки і справила глибокий вплив на мовну сферу. Запозичення з арабської мови в інші мови, в тому числі й в українську, представляють широкий спектр термінів у науці, медицині, астрономії та інших галузях. Важливим аспектом вивчення арабської мови як міжнародної є її роль у міжнародному спілкуванні та міжкультурному порозумінні. Це підкреслює важливість арабської мови як чинника глобалізації та культурного обміну.

Інтернаціоналізми в арабських медіа важливі для сприяння міжнародній комунікації та обміну інформацією. Він сприяє взаєморозумінню між аудиторією та міжнародними співрозмовниками і сприяє більш ефективному інформуванню про світові події, наукові досягнення та культурні новини. Крім того, інтернаціональна лексика допомагає арабським медіа відповідати на виклики глобалізації та конкуренції на міжнародному інформаційному ринку, а також демонструвати аудиторії свою сучасність і привабливість. Такий підхід допомагає відповідати міжнародним стандартам і нормам комунікації та сприяти взаєморозумінню і співпраці з іншими країнами та культурами. Таким чином, інтернаціоналізми в арабських медіа відіграє важливу роль у полегшенні доступу до глобальної інформації, підтримці міжнародного співробітництва та розвитку арабської медіакультури на світовій арені.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ТЕКСТІВ СУЧАСНИХ ЗМІ

2.1 Дослідження наукової статті з «Аль-Джазіри»

Першим об'єктом нашого дослідження ми обрали статтю Хазема Барда (Додаток 1), яка була опублікована 28 квітня 2024-го року в інтернет виданні найбільшої у світі арабської телевізійної мережі під назвою «Аль-Джазіра» («الجزيرة»), штаб-квартира якої знаходиться в місті Доха, Катар.

Стаття привернула нашу увагу своєю назвою: ««Розумний текстиль» забезпечує відчуття фізичної близькості між пацієнтами та їхніми родинами» («منسوجات ذكية توفر شعورا بالقرب الجسدي بين المرضى وذويهم»). Вона розповідає про новий винахід німецьких вчених, який відкриває нові можливості у сфері медичної технології.

Давайте розглянемо назву цієї статті. «منسوجات ذكية» можна дослівно перекласти як «розумні тканини». Опираючись на наведений вище один з принципів класифікації інтернаціоналізмів, можемо віднести це словосполучення до категорії запозичених інтернаціоналізмів, тобто кальки. Оскільки саме явище, яке означає це словосполучення, ще не ввійшло в наше життя, воно може здаватися дивним, та не асоціюватися із більш звичними нам інтернаціоналізмами.

Ще одним прикладом інтернаціональної лексики в тексті є словосполучення «هرمون الأوكسيتوسين», що перекладається як «гормон окситоцин». Слово «هرمون» походить від грецького «*horēmōn*» і означає «спонукати» або «приводити в рух». Слово «الأوكسيتوسين» також має грецьке коріння, де «*oxus*» це гострий, «*tokos*» це пологи, що разом утворює «*oxutokia*», що перекладається як «раптові пологи». (Oxford English Dictionary)

Далі пропонуємо детальніше розглянути словосполучення "المكالمات الفيديو", що перекладається як "відеодзвінки". Це дійсно цікавий приклад інтернаціональної лексики, яка складається з двох складових: "المكالمات" і "الفيديو".

Слово "المكالمات" перекладається як "дзвінки" або "телефонні розмови". Воно використовується для позначення будь-якого виду розмови або спілкування за допомогою телефону, будь то голосові розмови або дзвінки з використанням інтернету.

Слово "الفيديو" походить від латинського "videre", що означає "бачити", і є трансформованою формою англійського слова "video", що також означає "відео". Це слово є досить поширеним інтернаціоналізмом, який ми часто використовуємо у повсякденному житті. (Oxford english dictionary)

Коли ці два слова, "المكالمات" і "الفيديو", об'єднуються, ми отримуємо "المكالمات الفيديو", що перекладається як "відеодзвінки". Це словосполучення є чудовим прикладом кальки, де кожен компонент перекладається дослівно, але разом вони

утворюють нове термінологічне поняття, зрозуміле і зручне для арабомовних користувачів зв'язку.

Також ми розглянули словосполучення «البيان الصحفي», використовуючи принцип аналізу кожного слова окремо.

«البيان» перекладається як "заява" або "оголошення". В арабській мові він означає офіційний документ, заяву або повідомлення, що містить оголошення або офіційну позицію щодо певної ситуації.

Слово «الصحفي» є формою слова «صحافة», що перекладається як «преса» або «журналістика».

Об'єднавши ці два компоненти, ми отримуємо «البيان الصحفي», що дослівно перекладається як «журналістська заява», для позначення якої ми можемо взяти запозичене в українську мову «прес-реліз». Це словосполучення використовується для позначення офіційного повідомлення, оголошення чи заяви, яке зроблене для розповсюдження через пресу або через засоби масової інформації.

Ці приклади, взяті з однієї статті, - лише верхівка айсберга у світі наукових досліджень і публікацій. Вони показують, що наукові журналісти часто використовують інтернаціональну лексику, щоб зробити свої тексти більш зрозумілими для багатьох арабомовних читачів.

Це свідчить про те, що інтернаціоналізми не лише полегшують розпізнавання текстів, але й відкривають двері до глибшого розуміння та вивчення наукових тем, незалежно від культурних та мовних бар'єрів.

Більшість з цих інтернаціоналізмів широко використовуються в арабській мові, що допомагає уникнути непорозумінь і сприяє глобальній комунікації у світі наукових досліджень.

Отже, можна зробити висновок, що використання інтернаціональної лексики в наукових публікаціях є важливим кроком на шляху до відкритості та доступності наукових знань для арабомовних читачів.

2.2 Аналіз статті про культуру з «Аль-Джазіри»

Як приклад журналістської статті про культуру ми обрали статтю за 2 травня 2024-го року (Додаток 2), з вищезгаданого видання «Аль-Джазіра». Вона має назву «Блакитна опера Аль-Амама.. «перша» в Саудівській Аравії та «найбільша» арабською мовою» («أوبرا زرقاء اليمامة.. "الأولى" سعوديا و"الأكبر" باللغة العربية»). Стаття розповідає про показ шоу в Культурному центрі короля Фахда в столиці Ер-Ріяді, що свідчить про важливість події для місцевої аудиторії та культурної сцени країни. Це стає своєрідним витокком для розвитку мистецтва в Саудівській Аравії та може слугувати каталізатором для подальшого розквіту культурної та музичної сцени країни.

У самій назві ми бачимо слово «أوبرا», яке на українську мову перекладається як «опера». Цей термін відноситься до синтетичного жанру музично-театрального мистецтва, який має глибокі корені у європейській культурі. Саме у цьому контексті його вперше використали в Італії, де «опера» також може мати значення праці або твору. Цей арабський термін відтворює не лише мистецьку сторону заходу, але і його культурне значення для місцевого населення (Енциклопедія сучасної України).

Слово «درامية» в арабській мові відображає багатогранність культурного спадку та взаємозв'язок між мовами та культурами. Воно виникло від слова «دراما», що має глибоке значення як у арабській, так і в грецькій культурі. Походження цього слова може бути відстежено до грецького «δρᾶμα», що перекладається як «дія», що свідчить про його культурні корені.

Українське слово «драма», яке відповідає арабському «دراما», також має свої корені в античній грецькій культурі. Цей термін використовується для позначення літературного жанру та спектаклів, які розгортаються на сцені та мають глибокі драматичні змістові зв'язки.

Таким чином, слово «درامية» і його еквіваленти в інших мовах свідчать про вплив античної грецької культури на сучасні мистецькі та літературні форми, а також про поширення та взаємозв'язок між культурами та мовами через історичні та культурні обміни.

Слово «أوركسترا» перекладається на українську як «оркестр» та означає ансамбль музичних інструментів, які одночасно беруть участь у виконанні музичного твору (Словник української мови). У своїй етимології, слово «أوركسترا» зберігає сліди від грецького «ορχήστρα», що походить від слова «орхесис» і означає танець, та відображає роль оркестру як важливого актора на музичній сцені, який танцює під акомпанемент звуків інструментів (Енциклопедія сучасної України).

Словосполучення "ميزو سوبرانو" є важливим музичним терміном, що використовується для класифікації голосів. Воно означає жіночий співочий голос, який характеризується своїм робочим діапазоном від ля малої октави до до третьої октави. Такий голос часто використовується у виконанні оперних арій, сольних п'єс та вокальних композицій. Походження цього терміну можна відслідкувати до італійської мови, де mezzo — половина, середина і soprano — верхній (Українська музична енциклопедія, С. 383).

Слово "إستراتيجية" є ключовим поняттям у різних сферах людської діяльності, включаючи стратегічне планування, управління, військову тактику та бізнес-стратегії. Воно використовується для позначення складних та систематичних підходів до досягнення поставлених цілей, враховуючи внутрішні та зовнішні фактори, конкурентні переваги та потенційні загрози. Поняття "إستراتيجية" має глибокі коріння, що сягають до грецької культури, де воно буквально означає "мистецтво полководця". Це слово не лише відображає важливість планування та координації

дій, але й підкреслює важливість стратегічного мислення та вміння аналізувати ситуацію перед тим, як робити важливі рішення.

За допомогою аналізу поданих фактів і прикладів стає очевидним, що інтернаціоналізми в культурному житті арабомовних народів відіграють значну роль у позначенні та розумінні професійних музичних термінів. Вони не лише відкривають нові можливості співпраці та взаєморозуміння між митцями з різних країн, але й сприяють глибшому культурному обміну, збагачуючи мистецьке спадщину кожної нації.

Такі інтернаціоналізми, як "أوركسترا", "أوبرا", "درامية", переймають значення і відтінки з європейської культури, але при цьому інтегруються в арабську музичну та театральну традицію, розширюючи її горизонти й надаючи нових кольорів і форм. Це свідчить про те, що культурний обмін не має меж і відкритий для взаємного впливу та взаємопроникнення, що стимулює креативний розвиток мистецтва у всьому світі.

Більше того, інтернаціоналізми стають мовою спілкування між культурами, зближуючи їх через спільну мову музики та мистецтва. Вони допомагають відчувати спільність між різними народами та підкреслюють універсальність та безперервність культурного досвіду. Такий обмін не лише збагачує культурну спадщину кожного народу, але й сприяє розвитку взаєморозуміння та толерантності між народами та народностями.

2.3 Аналіз політичної статті з «Аль-Джазіри»

Як приклад політичної статті ми обрали статтю за 5-те травня 2024-го року під назвою «Sunday Times: 6 запитань, відповіді на які визначать переможця виборів у США» («صنادي تايمز: 6 أسئلة ستحدد أجوبتها الفائز في الانتخابات الأمريكية») (Додаток 3). Вона розповідає про політичну ситуацію в Сполучених Штатах Америки.

Першим яскравим прикладом використання міжнародної лексики в цій статті є термін «الديمقراطي», який виник з поєднання арабського слова «ديمقراطية», що перекладається як «демократія», та має грецьке коріння. Він символізує політичний устрій, заснований на принципі народовладдя, і походить від грецьких слів δημος, що означає «народ», і κρατος, що перекладається як «влада» (Енциклопедія сучасної України). Цей термін є відображенням універсальних цінностей та ідеалів, які перетинають мовні та культурні бар'єри, і відображає важливість розуміння та підтримки демократичних принципів у всьому світі.

Словосполучення «العملية الانتخابية» дослівно перекладається як «виборчий процес», що є не лише прикладом калькування, але й інтернаціоналізованим виразом, спеціально створеним для забезпечення зрозуміння арабомовного населення щодо політичних процесів у своїй країні чи глобально. Це дозволяє зберегти точність і конкретність виразу, не змінюючи його значення, а також сприяє

культурній взаємодії та розумінню між різними мовними групами. Така практика культурного взаємовпливу стає суттєвим чинником у формуванні міжнародного спілкування та сприяє розвитку політичної та соціокультурної свідомості.

Ще одним цікавим інтернаціоналізованим виразом є словосполучення «انتخابات الرئاسة», яке в арабській мові означає «президентські вибори», або, як перекладається, «вибори президента». Це відмінний приклад того, як мови взаємодіють між собою, утворюючи спільне розуміння та сприяючи комунікації між різними культурами та націями. Такі інтернаціоналізовані вирази допомагають зберегти точність і конкретність мовлення, а також сприяють культурному обміну та розумінню.

Наступним інтернаціоналізмом, який варто відзначити, є слово «اللاتينيين». Це слово, що перекладається на українську мову як «латиноамериканці», вказує на жителів або осіб, походження яких пов'язане з Латинською Америкою. Використання подібних термінів не лише допомагає уникнути непорозумінь та недорозумінь, але й сприяє підтримці культурного різноманіття та пізнанню інших культур. Вони допомагають нашому суспільству бути більш відкритим та різноманітним у сприйнятті та розумінні різних культурних груп та їхніх традицій. Таким чином, використання інтернаціоналізмів сприяє побудові більш гармонійних та толерантних відносин між народами і націями.

Ще одним прикладом інтернаціонального виразу є словосполучення «كارولينا الشمالية», яке на українську мову перекладається як «Північна Кароліна» і позначає штат в Сполучених Штатах Америки. Цікавим спостереженням є, що слово «Carolina» з англійської в кожному мову лише транслітерується з дотриманням фонетичних та графічних особливостей приймальної мови, в той час як слово «North» перекладається, надаючи додаткову специфікацію стану. Таке словосполучення не лише відтворює назву штату, але й зберігає його географічну локацію та контекст.

Словосполучення "البيت الابيض" є одним із відмінних прикладів інтернаціональної лексики, яка перетинає межі мов та культур. В його основі лежить дійсно проста лінгвістична конструкція, де "البيت" означає "будинок", а "الابيض" - "білий". Разом вони утворюють фразу "білий будинок", що стала символом резиденції президента Сполучених Штатів Америки. Ця назва не лише точно передає функцію та місце центрального офісу глави держави, але й є своєрідним містким міжкультурним мостом. Використання арабської мови для найменування такого історичного та політичного символу демонструє важливість культурного розмаїття та взаєморозуміння в сучасному світі.

Ці інтернаціоналізми, які стали не лише засобом сприяння взаєморозумінню, але й своєрідним мостом між різними культурами та мовами, відкривають широкі горизонти для спілкування та взаємодії між народами. Їхня важливість полягає не лише в уникненні непорозумінь, а й у підтримці активного культурного діалогу, що

збагачує суспільство різноманітністю та розмаїттям. Ці мовні конструкції відкривають двері до розуміння та взаємодії, сприяючи формуванню глибоких та тривалих відносин між різними культурними групами та сприяють підтримці культурного плюралізму. Таким чином, вони є важливим інструментом у створенні гармонійного та толерантного суспільства, де різноманітність вважається силою, а не перешкодою.

Висновки до розділу 2

Висновок з цього дослідження вказує на важливість використання інтернаціональної лексики в наукових, соціокультурних та політичних публікаціях, зокрема у статтях арабською мовою. Ця лексика допомагає полегшити розуміння текстів для аудиторії з різних культур та мовних спільнот, використовуючи універсальні терміни та термінологію, яка має широке розповсюдження та розуміння.

Дослідження статей з "Аль-Джазіри" показує, що використання інтернаціональної лексики сприяє не лише уникненню непорозумінь, а й сприяє глибшому розумінню та вивченню різних тем незалежно від культурних та мовних бар'єрів.

Використання інтернаціональної лексики в наукових публікаціях сприяє відкритості та доступності наукових знань для широкого кола читачів, сприяючи глобальній науковій спільноті в її зусиллях розширення знань та спільного розвитку. Інтернаціоналізми відкривають двері до глобальної комунікації у світі наукових досліджень, забезпечуючи доступність та зрозумілість наукової інформації для арабомовної аудиторії.

В культурному житті інтернаціоналізми не лише відтворюють значення та відтінки з європейської культури, але і інтегруються в арабську музичну та театральну традицію, розширюючи горизонти і надаючи нових кольорів і форм.

Ці інтернаціоналізми стають мовою спілкування між культурами, зближуючи їх через спільну мову музики та мистецтва. Вони сприяють відчуттю спільності між різними народами та підкреслюють універсальність та безперервність культурного досвіду. Цей обмін культурою не лише збагачує культурну спадщину кожного народу, але й сприяє розвитку взаєморозуміння та толерантності між народами та націями.

В політичному житті інтернаціоналізми виконують роль мостику між мовами та культурами, сприяючи взаєморозумінню та комунікації, через що стають невід'ємною частиною політичного дискурсу. Ці міжнародні терміни не лише зберігають точність і конкретність мовлення, але й сприяють культурній взаємодії та розумінню між різними мовними групами. Вони допомагають народам розуміти один одного та підтримувати взаєморозуміння в глобалізованому світі.

Такий міжкультурний обмін не тільки сприяє уникненню непорозумінь, але й сприяє підтримці культурного плюралізму та формуванню гармонійних та толерантних відносин між різними культурними групами. Використання інтернаціоналізмів у політичному контексті підкреслює їхню важливу роль у сприянні взаєморозумінню та розвитку міжнародних відносин.

ВИСНОВКИ

Інтернаціональна лексика в сучасному світі виявляється не тільки складовою міжнародного спілкування, але й важливим інструментом глибокого розуміння та співробітництва між різними культурами та націями. Вона є відображенням культурного плюралізму та розмаїття, що характеризує сучасне глобалізоване суспільство. Вивчення та аналіз інтернаціональних слів у політичних, наукових та культурних текстах не лише підкреслює їхню важливість як мостів між різними мовами та культурами, але й свідчить про необхідність існування спільної мовної бази для ефективного спілкування та розуміння в умовах глобалізації. Це викликає потребу у подальшому дослідженні та розвитку інтернаціональної лексики як ключового елемента міжнародного культурного та мовного обміну.

Вивчення і аналіз інтернаціоналізмів в політичних, наукових та культурних текстах свідчить про їхню важливість як інструментів сприяння взаєморозумінню та взаємодії між різними культурами та націями. Термін "інтернаціоналізм" має давнє латинське коріння і своєю еволюцією від міжнародного права до лінгвістики відображає глибокі трансформації у світі мови та культури.

Дослідження різноманітних класифікацій інтернаціональної лексики дозволяє зрозуміти її роль та аспекти поширення у мовному просторі, що має важливе значення для розуміння лінгвістичних особливостей і культурних контекстів використання інтернаціоналізмів. Вивчення різних типів інтернаціоналізмів сприяє кращому розумінню механізмів їх поширення, використання та впливу у міжмовній та міжкультурній комунікації.

Арабська мова відіграє важливу роль у міжмовному та культурному обміні, а інтернаціоналізми в арабських медіа сприяють міжнародній комунікації та обміну інформацією. Вони допомагають адаптуватися до міжнародних стандартів та норм комунікації, сприяють міжнародному співробітництву та підтримують розвиток арабської медіакультури на світовій арені.

Отже, інтернаціоналізми є важливою складовою сучасної лінгвістики, що відображає глибокі процеси взаємодії та взаємовпливу між різними мовними та культурними спільнотами, сприяючи взаєморозумінню та розвитку міжнародного спілкування.

Використання інтернаціональної лексики не лише полегшує розуміння текстів для аудиторії з різних культур та мовних спільнот, а й сприяє глибшому розумінню та вивченню різних тем, незалежно від культурних та мовних бар'єрів.

Дослідження статей з "Аль-Джазіри" показує, що використання інтернаціональної лексики сприяє не лише уникненню непорозумінь, а й сприяє глибшому розумінню та вивченню різних тем незалежно від культурних та мовних бар'єрів.

У сфері наукових публікацій використання інтернаціональної лексики сприяє відкритості та доступності наукових знань для широкого кола читачів, що сприяє розвитку глобальної наукової спільноти та спільному розвитку.

У культурному житті інтернаціоналізми відтворюють значення та відтінки європейської культури, інтегруються в арабську музичну та театральну традицію, що сприяє розширенню горизонтів і надає нових кольорів і форм.

У політичному житті інтернаціоналізми виконують роль мостику між мовами та культурами, що сприяє взаєморозумінню та комунікації, що стають невід'ємною частиною політичного дискурсу та сприяють розвитку міжнародних відносин.

Такий міжкультурний обмін не лише сприяє уникненню непорозумінь, але й формує гармонійні та толерантні відносини між різними культурними групами, що підкреслює важливість інтернаціональної лексики в сприянні взаєморозумінню та розвитку міжнародних відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Ба Елаіан Абдулазіз. (2017). Арабська мова: історія, особливості, перспективи розвитку. Вінницький національний технічний університет.
- Енциклопедія історії України (2003) видавництво «Наукова думка»
- «Енциклопедія Сучасної України» видання Інституту енциклопедичних досліджень НАН України.
- Корунець І.В. (2003). Теорія і практика перекладу. Вінниця: Нова книга.
- Лисько Зіновій. (1994) Музичний словник. Репринт. Вид. К. : Музична Україна.
- Прима В. В. (2012). Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького державного педагогічного університету.
- Сингаївська Г. В. (2013). Арабізми у сучасній іспанській мові: історія запозичення й особливості функціонування. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mikks_2013_43%283%29__16
- Федина В. О. (2002). Арабські лексичні запозичення в українській мові Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка" № 453.
- Фенюк Л. Д. Інтернаціоналізми та інтерлексеми: різні підходи до визначення. ЧНУ ім. Юрія Федьковича / URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v25/part_1/42.pdf.
- Шендрик О. О. (2013). Компаративне дослідження запозичень в іспанській і турецькій мовах. Інститут філології КНУ імені Тараса Шевченка.
- Oxford dictionary
- الجزيرة (2024) URL: <https://www.aljazeera.net/>
- أوبرا زرقاء اليمامة.. "الأولى" سعوديا و"الأكبر" باللغة العربية. الجزيرة نت. URL: <https://www.aljazeera.net/culture/2024/5/2/أوبرا-زرقاء-اليمامة-الأولى-سعوديا>
- الجزيرة نت. صنداى تايمز: 6 أسئلة ستحدد أجوبتها الفائز في الانتخابات الأميركية. الجزيرة نت. URL: <https://www.aljazeera.net/news/2024/5/5/انتخابات-صنداى-تايمز-6-أسئلة-ستحدد-أجوبتها-الفائز-في-الانتخابات-الأميركية>
- حازم بدر. "منسوجات ذكية" توفر شعورا بالقرب الجسدي بين المرضى وذويهم. الجزيرة نت. URL: <https://www.aljazeera.net/science/2024/4/28/منسوجات-ذكية-توفر-شعورا-بالقرب>

АНОТАЦІЯ

Along with the rapid development of technology, globalization and growing intercultural communication, an increasing number of foreign loanwords and internationalisms appear in the Arabic language.

Internationalisms in the Arabic language are peculiar and have their own characteristics when compared with other languages. Some of them stem from the uniqueness and distinctiveness of the Arabic language and cultural background. Understanding these features can help to better assess their impact on the language system and cultural context, as well as to develop the necessary strategies for their use and adaptation.

The study and analysis of internationalisms in political, scientific and cultural texts shows their importance as tools for promoting mutual understanding and interaction between different cultures and nations. The term "internationalism" has ancient Latin roots and its evolution from international law to linguistics reflects deep transformations in the world of language and culture.

In the field of scientific publications, the use of international vocabulary contributes to the openness and accessibility of scientific knowledge to a wide range of readers, which contributes to the development of the global scientific community and joint development.

In cultural life, internationalisms reproduce the values and shades of European culture, integrate into the Arab musical and theatrical tradition, which contributes to the expansion of horizons and gives new colors and forms.

In political life, internationalisms play the role of a bridge between languages and cultures, which promotes mutual understanding and communication, which become an integral part of political discourse and contribute to the development of international relations.

ДОДАТКИ

Додаток 1

"منسوجات ذكية" توفر شعورا بالقرب الجسدي بين المرضى وذويهم

"ممنوع الزيارة".. تصدم هذه اللافتة الراغبين في زيارة ذويهم بالمستشفيات، لاسيما إذا كانوا في غرف العناية المركزة أو مصابين بأمراض تقتضي العزل مثل الفيروسات. ولكن ربما يساعد اختراع "المنسوجات الذكية" في نقل اللمسات الإنسانية التي كانوا يريدون نقلها لذويهم خلال الزيارة.

وتجلب اللمسات الإنسانية مثل العناق والتربيت على الكتف، الهدوء والراحة والقرب والشعور بالأمان والحماية، فمع اللمس تتحفز الخلايا العصبية في جلدنا، والتي تعمل بدورها على تحفيز أجزاء عديدة من دماغنا، مما يسبب تغييرات فورية في الكيمياء الحيوية للجسم، فيطلق الهرمونات وجزئيات الإشارة، بما في ذلك هرمون "الأوكسيتوسين"، مما يخلق شعورا بالسعادة والترابط.

ولا تعوّض مكالمات الفيديو غياب القرب والاتصال العاطفي الذي تسببه اللمسات الإنسانية، لذلك عمل فريق بحثي ألماني متعدد التخصصات بقيادة جامعة "سارلاند" على حل هذه المشكلة بما أطلقوا عليه "المنسوجات الذكية" التي تُعرض في معرض هانوفر بألمانيا في الفترة من 22 إلى 26 أبريل/ نيسان الجاري.

ويقول بيان صحفي أصدرته جامعة سارلاند: إن "هذه المنسوجات التي اختُبرت، ستمكّن مرتديها من تجربة الإحساس باللمس الجسدي، فهي طبقة رقيقة للغاية مدمجة بها كجلد ثانٍ ينقل أحاسيس اللمس عن بعد"، وبذلك، تستطيع الأم مثلا وهي تجلس في بيتها أن تقوم بزيارة افتراضية تنقل خلالها لطفلها المريض الذي تمنع اللوائح زيارته في المستشفى، مشاعر القرب منه.

كيف تعمل تلك المنسوجات؟

ويشرح البيان خطوات تصنيع تلك المنسوجات على النحو التالي:

تطوير شرائح فائقة الرقة: ابتكر الفريق شرائح فائقة الدقة بسمك 50 ميكرومترا فقط مصنوعة من اللدائن العازلة للكهرباء، ويمكن لهذه الشرائح أن تعمل كأجهزة استشعار ومحرّكات.

التكامل في المنسوجات: تدمج هذه الشرائح في المنسوجات، مما يحولها بشكل أساسي إلى جلد ثانٍ، وعندما يتفاعل شخص ما مع أحد هذه المنسوجات الذكية، مثل قيام أحد الوالدين بمسح قطعة من القماش الذكي، تكتشف تلك الشريحة المدخلات اللمسية وتعيد إنتاج الحركة على سطح نسيج آخر، مما يخلق إحساسا باللمس.

الاستشعار وإعادة إنتاج اللمس: تعمل شريحة المطاط الصناعي العازل كجهاز استشعار مرّن، فعند لمسها أو الضغط عليها فإنها تنتشوه وتغير سعتها الكهربائية، ويُقاس هذا التشوه بدقة، مما يسمح للباحثين بإعادة إنشاء الحركة على سطح آخر.

نموذج عملي

ولتوضيح ما فعله الباحثون، تخيل أن أماً تجلس في بيتها ومعها قطعة من المنسوجات الذكية، بينما يرتدي نجلها في المستشفى ملابس مصنوعة من المنسوجات الذكية أيضا، فيمكن للأم أن تُشعر نجلها بالاقتراب الجسدي من خلال الآتي:

التفاعل مع النسيج الذكي في المنزل: تتفاعل الأم مع قطعة قماش مدمجة بتقنية النسيج الذكي في منزلها، و يمكن أن يتضمن هذا التفاعل إجراءات مثل النقر أو الضغط على القماش.

الكشف عن المدخلات اللمسية: تعمل شريحة المطاط الصناعي العازل المدمج داخل النسيج كمستشعر، وتكتشف المدخلات اللمسية من تصرفات الأم، وعندما تضغط أو تحرك يدها عبر القماش تنتشوه الشريحة، مما يؤدي إلى تغيير سعتها الكهربائية.

النقل اللاسلكي للبيانات: تنتقل البيانات التي تمثل المدخلات اللمسية التي اكتشفها النسيج الذكي في المنزل لاسلكيا إلى وحدة معالجة مركزية أو وحدة تحكم، ويمكن أن يحدث هذا الإرسال عبر بروتوكولات الاتصال اللاسلكية المختلفة، مثل بلوتوث أو واي فاي.

استنساخ الإحساس اللمسي: في المستشفى يرتدي الابن المريض ملابس مدمجة بتقنية نسيج ذكية مماثلة، وعند تلقي بيانات الإدخال اللمسية من وحدة المعالجة المركزية ينتشوه استجابةً للبيانات الواردة، ويعيد إنتاج نفس نمط الضغط أو الحركة المكتشف من تفاعل الأم مع القماش في المنزل، ونتيجة لذلك يشعر الابن المريض بضغط يد أمه أو الإحساس اللمسي المحدد على ملابسه، رغم المسافة الجسدية بينهما.

رسائل مطمئنة تبدد المخاوف

ويقول بول موتسكي مدير أنظمة المواد الذكية بجامعة سارلاند لـ "الجزيرة نت" عبر البريد الإلكتروني: "هذه التكنولوجيا للنسيج الذكي غير مكلفة وخفيفة الوزن ولا تصدر ضوضاء وموفرة للطاقة".
ونفى أن يكون لها أي آثار جانبية عند استخدامها مع الأطفال، مثل أن تتسبب بتهيج في الجلد، وقال: "تعتمد تقنية الاستشعار والتشغيل الخاصة بنا، والتي تسمى اللدائن العازلة للكهرباء، على مواد السيليكون المتوافقة حيويًا، وتُدمج بعد ذلك هذه الهياكل في منسوجات الملابس المتوفرة تجاريًا، ولهذا السبب لا نتوقع حدوث مشكلات فيما يتعلق بتلك المخاوف".

ولم يختبر موتسكي ورفاقه في النماذج الأولية، مدة صلاحية هذه المنسوجات الذكية، لكنه قال: "نتوقع أنه يمكن أن تعمل لملايين الدورات، وسوف نختبر ذلك في أبحاث لاحقة".
وعما إذا كان المستخدمون يستطيعون ضبط شدة أو نوع الأحاسيس للمسية التي يشعرون بها، أوضح أنهم بصدد إجراء دراسة مع إحدى مستشفيات الأطفال على هذا الموضوع بالضبط.
ويتوقع موتسكي انتشارًا سريعًا لهذه التكنولوجيا، وأشار إلى أن "حالات الاستخدام للاستشعار والمنسوجات للمسية تنمو مع نمو العالم الافتراضي، وفي المجال الطبي ستكون الحاجة لها كبيرة، لذلك لا داعي للقلق بشأن تقبل تلك التكنولوجيا".

Додаток 2

أوبرا زرقاء اليمامة.. "الأولى" سعوديا و"الأكبر" باللغة العربية

يتواصل في السعودية حتى السبت الرابع من مايو/أيار الجاري عرض "زرقاء اليمامة"، وهي "أول أوبرا سعودية والأكبر باللغة العربية".

العرض بدأ في مركز الملك فهد الثقافي بالعاصمة الرياض في 25 أبريل/نيسان الماضي، ويصاح فيه أوبراليون عالميون بالنص العربي "زرقاء اليمامة".

ويتغنى بعضهم للمرة الأولى بلغة الضاد، من خلال "أول أوبرا سعودية والأكبر باللغة العربية"، وهي من إنتاج هيئة المسرح والفنون الأدائية، وفق وكالة الأنباء السعودية الرسمية.

والعرض عبارة عن لوحة فنية درامية، تستنطق التاريخ وتستعيد أحداثا في العصر الجاهلي (ما قبل الإسلام، أي ما قبل القرن السابع الميلادي)، لعنزة بنت لقمان بن عاد، وهي امرأة ذات عيون زرقاء جمعت حدة البصر والبصيرة، ولُقبَت بـ"زرقاء اليمامة".

وعنزة امرأة حكيمة من قبيلة جديس، أُنذرت قومها من غزو وشيك، لكنهم لم يصدقوها واتهموها بالخرف، فباغتتهم الأعداء وقضوا عليهم، فبانت قصتها متوارثة يُضرب بها المثل.

تشويق وتراجيديا

وعرض "زرقاء اليمامة" من تأليف الشاعر والكاتب السعودي صالح زمانان، وتأليف الموسيقى للملحن الأسترالي لي برادشو، والمخرج هو السويسري الإيطالي دانييل فينزي باسكا.

ويؤدي المقطوعات الموسيقية أوركسترا دريسدن سينفونيك و الجوقة الفلهارمونية التشيكية، وأسهمت مصممة الأزياء جيو فانا بوزي وفريقها في تصميم أزياء تعكس روح الأوبرا والجماليات البصرية لعصر ما قبل الإسلام.

واستوحى لي برادشو المقطوعة الموسيقية من عناصر في الموسيقى العربية والتراث السعودي، إذ أمضى شهورا في المملكة للتعرف إلى تراثها الموسيقي.

وتزخر القصة بتشويق وتراجيديا، مما أعطى الكورال والأوركسترا مجالا واسعا لخطف اهتمام الجماهير الطامحة لعيش تجربة ثقافية مختلفة تجمع بين المآثور الراسخ والفن الشامخ.

وتؤدي الأوبرا أسماء عالمية بارزة منهم مغنية الميزو سوبرانو الشهيرة سارة كونولي، التي تعلمت العربية خصيصا لأداء دور "زرقاء اليمامة".

كما يشارك في العرض الفنانون أليكساندر ستيفانوفسكي، وأميليا وورزون، وسيرينا فارنوكيا، وباريد كاتالدو، وجورج فون بيرغن، والمواهب السعودية خيران الزهراني، وسوسن البهيتي، وريماس عقبي، والعشرات من المؤدين السعوديين.

ويبلغ عدد الممثلين الإضافيين في العمل نحو 100 وحوالي 12 طفلا، في حين يبلغ عدد عازفي الأوركسترا

ومشيئة بـ"زرقاء اليمامة"، قالت سوسن البهيتي، لصحيفة "الوطن" السعودية الأربعاء، إن "الأوبرا منشأها إيطالي، فنجد محتوى كبيرا من الأوبرا باللغة الإيطالية، وكذلك الألمانية والفرنسية والروسية، وبفخر يمكننا القول اليوم باللغة العربية".

إقبال على الأوبرا

وعبر "زرقاء اليمامة"، تهدف هيئة المسرح والفنون الأدائية السعودية، وفق بيان سابق، إلى التعريف بالتراث الثقافي السعودي والعربي، وتوظف التراث الموسيقي والاستعراض لرفع إقبال الجمهور على فن الأوبرا. كما تسعى إلى تعزيز الحراك الثقافي، وإبراز المواهب الوطنية، وتعزيز التبادل الثقافي الدولي، بوصفه أحد أهداف الإستراتيجية الوطنية للثقافة.

وضمن قطاعات عديدة أخرى، تولى السعودية أهمية للثقافة والفنون، لتنويع وتوسيع مصادر الدخل، بعيدا عن الاعتماد على النفط كمصدر رئيسي للإيرادات، ضمن "رؤية المملكة 2030".

وحسب الرئيس التنفيذي للهيئة سلطان البازعي، في تصريح صحفي، فإن "زرقاء اليمامة" ثمرة عمل استمر سنوات، جرى فيها تطوير كل تفاصيله باهتمام بالغ. وأضاف أن هذا العمل يجسد مأساة دامية، ويصور التاريخ القديم، ويرمز في الوقت نفسه لأحزان الإنسان المعاصر في العالم، دون أن يخلو من طيف الأمل، الذي يبشر بغد مزدهر.

وتنتشر دور الأوبرا في مدن عربية، منها القاهرة ودمشق ومسقط ودبي، وتبني السعودية حاليا دار أوبرا على أحدث طراز، في إطار إعادة تطوير منطقة الدرعية التاريخية المدرجة ضمن مواقع التراث العالمي لمنظمة "اليونسكو".

Додаток 3

صنداي تايمز: 6 أسئلة ستحدد أجوبتها الفائز في الانتخابات الأميركية

خلال 6 أشهر من الآن بالضبط، سيتوجه الأميركيون إلى صناديق الاقتراع لاختيار رئيس للبلاد من بين مرشح الحزب الديمقراطي جو بايدن والجمهوري دونالد ترامب في الانتخابات المزمع إجراؤها في الخامس من نوفمبر/تشرين الثاني من العام الجاري.

ويتواجه أكبر مرشحين رئاسيين سنا في تاريخ الولايات المتحدة، في وقت يحاكم فيه ترامب بتهم جنائية، وتمر فيه البلاد بأسوأ موجة تضخم منذ 40 عاما، بينما يختبر الصراع في أوكرانيا عزم واشنطن، وبلغت فيه الاضطرابات بالجامعات بسبب الحرب في غزة مستويات لم تشهدها البلاد منذ حرب فيتنام.

واعتبر جيرالد سيب -الزميل الزائر في معهد "روبرت جيه دول" للسياسة في جامعة كانساس بالولايات المتحدة- في مقال بصحيفة صنداي تايمز البريطانية أن هذه الأوضاع "السامة" تجعل التكهن بمآلات العملية الانتخابية محفوفة بالمخاطر، وطرح 6 أسئلة قال إن من المرجح أن تحدد الإجابات عنها النتيجة النهائية. من الذي سيساعده الوضع الاقتصادي؟

عادة ما يطغى الجانب الاقتصادي على جميع العوامل الأخرى في انتخابات الرئاسة الأميركية، لا سيما عندما يتعلق الأمر بشاغل المنصب. فوفقا لمعظم المقاييس التقليدية، فإن الاقتصاد الأميركي يبلي بلاء حسنا. وعلى الرغم من تباطؤ النمو الاقتصادي إلا أنه ما يزال سليما حيث ارتفع أداء أسواق الأسهم بأكثر من 10% خلال العام الماضي، وهو ما يفترض أن يصب في مصلحة بايدن. ولكن الأمور لا تبدو كذلك، برأي سيب. ويعزو كاتب المقال ذلك إلى سبب بسيط وهو أن التضخم كان مرتفعا خلال معظم السنوات الثلاث الماضية، رغم أنه ربما يكون قد استقر الآن، مضيفا أن المهمة الأولى لحملة بايدن تكمن في إقناع الناخبين بأن الاقتصاد بحالة جيدة.

هل ستشارك الأقليات والشباب في التصويت بكثافة؟

وبحسب الكاتب، ظل الديمقراطيون في السنوات الأخيرة يعولون دوما على الدعم القوي من الناخبين من الأقليات والشباب، بيد أن ذلك بات الآن موضع شك.

وأضاف أن الحزب الجمهوري الذي ينتمي إليه ترامب سجل تقدما في أوساط الناخبين السود واللاتينيين من الطبقة العاملة، وخاصة بين الرجال، وفق استطلاعات الرأي.

ويُعد ذلك مقلقا للديمقراطيين في ظل المؤشرات التي تدل على أن الناخبين الشباب ليسوا متحمسين جدا للمشاركة في انتخابات هذا العام. وإذا استمر الحال على هذا المنوال، فقد يوجه ذلك ضربة قاضية إلى بايدن.

ومن ناحية أخرى، يميل الناخبون إلى العودة إلى سابق عهدهم مع اقتراب موعد الانتخابات، لذا فإن سعادة الجمهوريين بمثل هذه الإشارات قد تكون قصيرة الأجل.

ما الثمن الذي سيدفعه ترامب مقابل المتاعب القانونية؟

لم يحدث أن تعرض مرشح حزب كبير للمحاكمة بتهمة جنائية.

ويذكر سيب أنه في سابقة هي الأولى من نوعها، يواجه ترامب اليوم 91 تهمة جنائية في 4 لوائح اتهام منفصلة، من بينها تزوير سجلات تجارية للتستر على دفع رشى لنجمة أفلام إباحية، والأخطر من ذلك تهمة محاولته قلب خسارته نتيجة انتخابات 2020.

ومع ذلك، فمن غير المؤكد أن تُحسم هذه التهم قضائياً قبل موعد الانتخابات.

وإذا كانت نتائج الاستطلاعات تنبئ بشيء، فهي تقدم دليلاً على أن بعض مؤيدي ترامب "الهامشييين" قد يترددون في التصويت لمجرم مدان.

من المرشح الذي سيظهر عليه تأثير التقدم في السن؟

إن تقدم المرشحين في السن حقيقة لا مجال لنكرانها، وفق الكاتب، فهما طاعنان في السن جداً، وكلاهما تظهر عليه علامات الشيخوخة، وكان ترامب يغفو وهو يستمع إلى الحجج والاستجابات في محاكمته، وأحياناً يتفوه بألفاظ غير مفهومة أمام التجمعات الانتخابية.

أما بايدن، فيبدو متناقلاً ومتلعثماً عندما يتحدث، وأحياناً يبدو مشتت الانتباه ويتعذر عليه تذكر الأفكار التي يطرحها.

على أن العامل الرئيسي يكمن في ما إذا كان أي من المرشحين يعاني من انتكاسة صحية من الآن وحتى موعد الانتخابات. ومن ناحية أخرى، قد يتمكن بايدن من إقناع الناخبين بأن تقدمه في السن تعني حكمة متراكمة.

هل يكون المرشح المستقل الورقة الرابعة؟

قد يكون المرشح المستقل المحتمل، روبرت كينيدي، سليل عائلة كينيدي الديمقراطية الشهيرة، الورقة الرابعة التي لا يمكن التنبؤ بها.

فمن غير الواضح ما إذا كان دخوله معترك العملية الانتخابية سيسحب مزيداً من الأصوات سواء من بايدن أو ترامب.

ما الولايات التي ستحسم السباق؟

يعتقد جيرالد سيب في مقاله أن 7 ولايات فقط هي التي سوف تحسم نتيجة انتخابات هذا العام، وهي ميشيغان وبنسلفانيا وويسكونسن وكارولينا الشمالية وجورجيا وأريزونا ونيفادا.

ورجح أن تحسم الولايات الأربع الأولى في هذه القائمة الانتخابات القادمة، وتحدد هوية ساكن البيت الأبيض.